

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ»

Вибіркова навчальна дисципліна

Мова навчання - українська

Освітньо-професійна програма: Економіка підприємства

Код та найменування спеціальності: 051 «Економіка»

Шифр та найменування галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії

Одеса – 2020 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою економіки промисловості
Одеської національної академії харчових технологій

РОЗРОБНИК: Ощепков О.П., доцент кафедри економіки промисловості,
кандидат економічних наук, доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри економіки промисловості

Протокол від 18 грудня 2020 року № 11

Завідувач кафедри _____ ПІДПИСАНО _____ Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності 051 «Економіка»

Голова Ради _____ ПІДПИСАНО _____ Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми _____ ПІДПИСАНО _____ Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії
Протокол від 28 грудня 2020 року №__

Секретар Методичної ради академії _____ ПІДПИСАНО _____ Мураховський В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	сторінка
1 Пояснювальна записка	4
1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2 Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти	4
1.3 Міждисциплінарні зв'язки	5
1.4 Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС	5
2 Зміст дисципліни:	6
2.1 Програма змістовних модулів	6
2.2 Теми практичних занять	8
2.3 Зміст самостійної роботи	8
3 Критерії оцінювання результатів навчання	9
4 Інформаційне забезпечення	9
4.1 Основна література	9
4.2 Електронні ресурси	10

1. Пояснювальна записка

1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Капітал підприємства: формування та використання», передбачає оволодіння знаннями й навичками у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, є самостійна робота студента. Методичні та теоретичні матеріали з курсу формують у студенті поняття і механізми оволодінні навичками практичного застосування отриманих знань. Вивчення сутності капіталу як економічної категорії, особливості його формування та напрямки використання, а також методи визначення вартості складових капіталу та показників ефективності його використання.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів. В результаті вивчення даного курсу студенти повинні:

Знати: основні економічні категорії, теоретичні аспекти оцінки стану, руху, ефективності використання та відтворення основного та оборотного капіталу, основні джерела та способи залучення капіталу, способи визначення вартості капіталу, джерела і способи залучення позикових коштів, особливості формування та використання прибутку підприємства, методи оцінки ефективності використання власного та позикового капіталу.

Вміти: оцінювати стан, рух, ефективність використання та відтворення основного та оборотного капіталу підприємства, оцінювати структуру капіталу та визначати рівень ефективності використання власного і позикового капіталу, обирати найбільш перспективні напрямки розвитку підприємства в контексті оптимізації структури капіталу та підвищення ефективності його використання.

1.2 Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Капітал підприємства: формування та використання» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в *Стандарті вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» та освітньо-професійній програмі «Економіка підприємства»* підготовки бакалаврів.

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань

ЗК8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово

ЗК9. Навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій

Фахові компетенції

ФК 2. Здатність до використання економічних знань щодо функціонування та управління розвитком суб'єктів господарювання

ФК 5. Здатність до управління фінансовими ресурсами на різних рівнях господарювання

ФК 6. Здатність до опрацювання і використання облікової інформації в управлінні та оціночній діяльності

ФК 7. Здатність використовувати економіко-математичний інструментарій для дослідження економічних процесів, розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері економіки

ФК 8. Здатність до здійснення підприємницької діяльності

ФК 10. Здатність застосовувати отриманні знання та набуті навички в практичній діяльності

Програмні результати навчання

ПРН 2. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння його ринкового позиціонування

ПРН 3. Розробляти перспективні і поточні плани діяльності підприємства, стратегію підприємства та контролювати їх виконання

ПРН 5. Аналізувати стан та ефективність використання ресурсів підприємства, результативність діяльності підприємства та обґрунтовувати господарські рішення з різним ступенем невизначеності та ризику

ПРН 7. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів. їх розподілу та контролю використання на рівні держави та підприємств різних організаційно-правових форм власності

ПРН 8. Економічно обґрунтовувати напрями інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства та приймати управлінські рішення

ПРН 10. Аналізувати стан зовнішнього економічного середовища підприємств, моделювати напрями розвитку, створювати власний бізнес та ефективно здійснювати підприємницьку діяльність

ПРН 14. Обґрунтовувати ефективність прийняття рішення з використанням обліково-аналітичної інформації та розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством

1.3 Міждисциплінарні зв'язки

Попередні: «Мікроекономіка», «Економіка праці», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Менеджмент» «Маркетинг», «Методика економічного аналізу діяльності підприємства», «Ризикологія»

Наступні: «Інтелектуальний капітал підприємства».

1.4 Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЕКТС

Навчальна дисципліна викладається на 4 курсі у 8 семестрі для денної та 5 курсі у 10 семестрі заочної форм навчання

Кількість кредитів ECTS- 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	14	16
заочна	14	8	6
Самостійна робота, годин	Денна – 60		Заочна – 76

2.Зміст навчальної дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

Змістовний модуль 1: Економічна сутність капіталу підприємства. Активи підприємства

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<p>Капітал підприємства як економічна категорія. Сутність поняття «капітал підприємства». Класифікація видів капіталу за основними ознаками. Завдання та функції управління капіталом підприємства. Властивості капіталу. Форми капіталу, основні ознаки класифікації капіталу та їх характеристика</p> <p>Управління капіталом, завдання, послідовність прийняття рішень. Функції управління капіталом. Тактика управління – це конкретні методи і прийоми досягнення поставленої мети у визначеній ситуації й у визначений момент часу. Стратегія і тактика управління капіталом підприємств базується на основних принципах управління, що наведені нижче, структура управління капіталом</p>	2	1
2	<p>Активи підприємства: поняття, структура, формування та використання. Сутність та класифікація активів підприємства</p> <p>Формування активів підприємства</p> <p>Методи оцінки сукупної вартості активів підприємства як цілісного майнового комплексу. Класифікація активів за окремими ознаками (6 ознак). Класифікація активів за формами: матеріальні, нематеріальні, фінансові, операційні, інвестиційні. Принципи формування активів підприємства (5 принципів)</p> <p>Методи оцінки вартості сукупних активів підприємства як цілісного майнового комплексу дуже різноманітні. У практиці їх прийнято підрозділяти на такі основні групи: метод балансової оцінки; метод оцінки вартості заміщення; метод оцінки ринкової вартості; метод оцінки майбутнього грошового потоку; метод оцінки на основі регресивного моделювання; експертний метод оцінки й інші</p>	2	1
3	<p>Формування та оцінка використання необоротних активів. Класифікація та структура необоротних активів підприємства</p> <p>Система управління операційними необоротними активами. Управління процесом відновлення необоротних активів.</p> <p>Стадії формування необоротних активів, їх руху. Амортизація необоротних активів, норма амортизації та амортизаційна політика. Система управління операційними необоротними активами (5 етапів)</p> <p>Характеристика показників руху необоротних активів: введення, вибиття, оновлення. Показники ефективності використання необоротних активів. Управління відтворенням необоротних активів. Характеристика операційного і фінансового лізингу</p>	2	2
4	<p>Формування та оцінка використання оборотних активів. Політика підприємства у сфері оборотних активів. Особливості формування операційного циклу оборотних активів підприємства. Класифікацій оборотних активів за окремими ознаками. Принципи формування</p>	2	1

	<p>оборотних активів</p> <p>Етапи формування системи управління оборотними активами підприємства. та їх характеристика: за характером фінансових джерел формування; за видами; за характером участі в операційному процесі; за періодом функціонування.</p> <p>Характеристика валових і чистих оборотних активів, їх структура і порядок визначення. Характеристика операційного циклу та його стадій.</p> <p>Оптимізація формування оборотного капіталу Система контролю за оборотними активами</p>		
--	--	--	--

Змістовий модуль 2. Власний та позиковий капітал підприємства

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<p>Формування та управління власним капіталом підприємства. Політика формування власних фінансових ресурсів. Оцінка вартості окремих елементів власного капіталу. Управління формуванням операційного прибутку. Джерела формування власного капіталу.</p> <p>Визначення загальної потреби та оцінка вартості їх залучення з різних джерел. Оптимізація співвідношення власних і залучених ресурсів. Механізм оцінки і управління елементами вартістю власного капіталу: вартість функціонуючого власного капіталу; вартість нерозподіленого прибутку; вартість додаткового акціонерного капіталу, що залучається</p>	2	1
2	<p>Оптимізація співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів. Політика формування позикових засобів. Оцінка вартості окремих елементів позикового капіталу. Класифікація фінансових зобов'язань за окремими ознаками. Довгостроковий позиковий капітал, його види. Короткостроковий позиковий капітал, його характеристика</p> <p>Основні ознаки класифікації: за цілями, за джерелами, за періодом, за формами залучення, за формами забезпечення. Характеристика умов та аналіз етапів залучених коштів.</p>	2	1
3	<p>Кредитна політика, Лізинг. Оцінка вартості окремих елементів позикового капіталу включає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вартість фінансового кредиту(банківського кредиту, лізингу) 2. Вартість позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій. 3. Вартість товарного (комерційного) кредиту 4. Вартість внутрішньої кредиторської заборгованості. Ставка, ціна, зalog. Умови погашення основного боргу. Форми забезпечення кредиту. Лізинг, його форми 	2	1
Всього		14	8

2.2 Теми практичних занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Формування балансу підприємства	2	0,5
2	Активи підприємства, їх характеристика	2	0,5
3..	Аналіз ліквідності балансу	2	1
4	Формування та оцінка необоротних активів	2	1
5	Формування та оцінка використання оборотних активів	2	1
6	Формування та управління власним капіталом	2	0,5
7	Формування та управління позиковим капіталом	2	0,5
8	Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості	2	1
	Всього	16	6

2.3 Зміст самостійної роботи:

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Формування первинних даних про діяльність підприємства, які джерела використовують	6	8
2	Підготовка бланків та формул для розрахунку аналізу ліквідності підприємства	6	6
3	Виконання особистого завдання з розрахунку фінансової стійкості та ліквідності підприємства	9	10
4	Розрахунок особистого завдання з показників руху, стану та використання необоротних активів	9	15
5	Особисте завдання показників формування та використання оборотного капіталу	9	15
6	Розгляд теоретичних питань зі структури і характеристики елементів власного капіталу: що є статутний капітал і порядок його формування у різних організаційно-правових формах	6	6
7	Яка роль у діяльності підприємства позикового капіталу, джерела його формування. Переваги і недоліки той чи іншої форми його формування: кредит, оренда, лізинг.	6	6
8	Особисте завдання для розрахунку фінансової стійкості підприємства і яким чином впливає на його стійкість структура власного і позикового капіталу	9	10
Разом з дисципліни		60	76

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: вхідний, поточний, підсумковий (диференційний залік).
Нарахування балів за виконання змістовного модулю

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
8-й семестр						10-й семестр		
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1								
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1								
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА. АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА								
Робота на лекціях	1/3	1/5	3	3	6	2	6	10
Робота на практичних заняттях	5/6	10/10	4	24	40	2	10	20
Виконання індивідуальних завдань	5	9	1	5	9	1	12	20
Проміжна сума	–	–	–	32	55		28	50
Модульний контроль	30	50	1	18	30		26	40
Контроль результатів дистанційного модулю	-	-	–	10	15		6	10
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0	10	–	0	10	-	-	-
Оцінка за змістовий модуль 1	–	–	–	60	100		60	100
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2								
ВЛАСНИЙ ТА ПОЗИКОВИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА								
Робота на лекціях	1/3	1/5	4	5	10	2	6	10
Робота на практичних заняттях	6/5	10/10	4	24	40	2	10	20
Виконання індивідуального завдання	7/10	10/20	1	7	10	1	10	20
Проміжна сума	-	-	-	42	60		26	50
Модульний контроль	18/24	30/40	–	18	40		34	50
Оцінка за змістовий модуль 2	–	–	–	60	100		60	100
Разом з дисципліни			60 ... 100			60 ... 100		

4. Інформаційні ресурси

4.1 Основна література:

1. Буркинський Б.В. Капіталізація економіки регіонів України [Текст] : монографія / Б. В. Буркинський, В. Ф. Горячук ; Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. Одеса : ІПРЕЕД НАНУ, 2014. 274 с.

2. Грінько, А.П. Теоретико-методологічні засади бухгалтерського обліку відтворення основного капіталу в умовах нової управлінської парадигми

[Текст] : монографія / А. П. Грінько ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : ХДУХТ, 2015. 328 с. : іл.; табл.

3. Фінансовий менеджмент [в скороченні] [Електронний ресурс] : навч. посіб. Київ : Центр навч. л-ри, 2011. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM): 744 с. тексту. (Електронні видання. Менеджмент (стратегічний, виробничий, операційний, фінансовий)).

4. Захарченко В.І.Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки [Текст] : навч. посіб. / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов ; Одес. нац. ун-т ім. І.І.Мечникова, Одес. нац. акад. харч. технологій, Одес. нац. політехн. ун-т. Київ : ЦУЛ, 2012. 448 с. Бібліогр.: с. 423-427.

5. Мних Є.В.Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посіб. / Є. В. Мних, Н. С. Барабаш ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : КНТЕУ, 2010. 412 с.

6. Глущенко А.С.Фінанси [Текст] : навч. посіб. / А. С. Глущенко. Львів: Магнолія-2006, 2017.440 с.

7. Гурова К.Д.Фінанси, гроші та кредит [Текст]: навч. посіб. / К. Д. Гурова, О. Л. Шелест, І. В. Колупаєва ; Харків. торг.-екон. ін-т КНТЕУ. Харків : Світ Кн., 2015. 672 с.

4.2 Електронні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
2. Офіційний сайт – законодавча база «Ліга». URL: www.liga.com.ua.
3. Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>.
4. Веб-сторінка Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.gov.ua>.
5. Веб-сторінка Міністерства агропромислової політики України. URL: <http://www.minagro.kiev.ua>.
6. Закон України “Про господарські товариства” [Електронний ресурс] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>